

INTERNATIONAL WEEKLY

№6 01.06.2025- 30.06.2025

Теми:

- Україна – ЄС
- Зовнішня та безпекова політика України
- Перебіг російсько-української війни

■ УКРАЇНА - ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Аналіз теми тижня: Суб'єктність ЄС залежить від волі Трампа _____ 3

Інші події в ЄС _____ 8

■ ЗОВНІШНЯ ТА БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Аналіз теми тижня: Чи варто в котрий раз вірити черговому саміту НАТО в Гаазі _____ 11

Двосторонні відносини _____ 15

Гана _____ 15

Румунія _____ 16

Канада _____ 16

Латвія _____ 17

Польща _____ 17

■ ПЕРЕБІГ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Зміни на фронті _____ 18

Військова допомога _____ 19

Росія: внутрішні та зовнішні виклики _____ 20

- **АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ:** Велика Сімка перетворюється в європейську більшість на тлі ускладнень щодо набуття членства України в ЄС

Фото:AP

Саміт "Великої сімки", що розпочався в Канаді, припав на критичний момент для України. З одного боку, зазнала краху спроба президента США Дональда Трампа покласти край війні Росії проти України, і стає дедалі очевидніше, що він прагне дистанціюватися від цієї теми. З іншого, інші учасники G7, серед яких Велика Британія, Франція, Італія, Німеччина, Канада та Японія, декларують підтримку України, проте їм бракує рішучості для конкретних кроків. Показовим став приклад із ідеєю надіслати європейський військовий контингент в Україну: на початку року ініціатива активно обговорювалася, навіть почалася підготовка. Але нині ентузіазм суттєво згас. **"Європа ще не визначилася, чи вона буде з Україною до кінця, якщо зникне підтримка США"**, — заявив президент Володимир Зеленський напередодні саміту.

Паралельно розвиваються й інші події, що можуть вплинути на війну в Україні й обов'язково стануть темами обговорення в Канаді. Безпосередньо перед самітом загострилася ситуація на Близькому Сході: Ізраїль завдав ударів по іранських ядерних і військових об'єктах, на що Тегеран відповів атакою. Ескалація посилюється, що загрожує світовій економіці, зокрема через коливання цін на нафту. Крім того, конфлікти в Україні та Ірані тісно переплетені в зовнішній політиці Дональда Трампа. У той же час триває торговельне протистояння США з партнерами. Хоч із деякими країнами вдалося досягти певного прогресу, ЄС і Японія все ще ведуть переговори про тарифи. До 9 липня США тимчасово відклали запровадження 50% мит на європейські товари. За інформацією *Financial Times*, у Брюсселі побоюються, що Трамп може

пов'язати торговельну угоду з подальшою підтримкою України.¹

Про спільну позицію G7 щодо Трампа наразі не йдеться. Як пише *Bloomberg*, за підсумками саміту, не буде традиційного підсумкового комюніке. Замість цього лідери оприлюднили окремі заяви по ключових питаннях. Це частина стратегії пом'якшення конфліктів із Трампом, до якої вдасться прем'єр-міністр Канади Марк Карні — організатор саміту. За словами Анни Лачихіної, партнерки компанії Good Politics і колишньої радниці в канадському парламенті, Карні обрав інший стиль керівництва, ніж його попередник Джастін Трюдо. Він веде активну роботу на підтримку України, уникаючи гучних заяв, і натомість робить ставку на тиск через кулуарні домовленості. Саме під час цього саміту він сподівався досягти розуміння між союзниками. На її думку, Карні має всі шанси стати ефективним посередником між Трампом та європейськими лідерами. Визначальний вплив на порядок денний саміту має Канада, яка цього року головує в "Групі семи". Прем'єр-міністр Марк Карні включив до ключових тем питання "справедливого і стійкого миру в Україні" та врегулювання інших глобальних конфліктів. "Хоча ми ще не чули чітких публічних заяв із цього приводу, відомо, що у внутрішніх розмовах з однопартійцями Карні наголошує на важливості українського питання. Власне, запрошення Зеленського до участі в саміті — яскраве тому свідчення", — зазначила Анна Лачихіна.

Президент Зеленський, у свою чергу, окреслив головні теми, які планує порушити: це процес перемовин щодо завершення війни, санкційна політика та подальша допомога Україні. "Ми наблизились до важливих санкційних рішень. І тільки в рамках діалогу можна досягти спільного розуміння між країнами, від яких залежить ухвалення серйозного санкційного кроку, здатного обмежити фінансування путінської війни", — наголосив Зеленський. Також, за його словами, однією з тем буде післявоєнне відновлення України.

Центральним елементом санкційного тиску на Росію залишається **"цінова стеля" на експорт її нафти**, запроваджена в грудні 2022 року G7, ЄС та Австралією на рівні 60 доларів за барель. Ідея полягає в тому, щоб зменшити доходи Росії, не дестабілізуючи при цьому глобальний нафтовий ринок. Проте з огляду на тенденцію зниження світових цін, встановлена межа дедалі більше втрачає ефективність — хоча загострення на Близькому Сході може змінити ситуацію.

На практиці виявилося, що поріг у 60 доларів недостатній. Міністр закордонних справ України Андрій Сибіга 20 травня закликав G7 знизити стелю до 30 доларів. Однак це малоймовірно. За даними *Reuters*, ЄС пропонує опустити її до 50 доларів, цю позицію також підтримує Велика Британія. Водночас США залишаються проти такого кроку. Як повідомляє *Bloomberg*, у Білому домі вважають, що остаточне рішення залежить особисто від Трампа — і наразі змін у позиції США немає. Опір з боку Вашингтона має як економічні, так і політичні причини. **Трамп відомий своєю незацікавленістю в санкціях проти Москви**. Навіть якщо європейські країни вирішать самостійно знизити цінову межу, без участі США вона буде менш дієвою — зокрема через обхід санкцій Росією за допомогою "тіньового флоту" танкерів. Адже саме американські санкції є ключовими для реального впливу.

Тим часом, на саміті були заплановані численні двосторонні зустрічі Володимира Зеленського, і найважливіша з них — розмова з Дональдом Трампом. Серед пріоритетних тем — санкції проти Росії. Хоча сам Трамп не підтримує їхнє посилення, у Сенаті вже готовий відповідний законопроект авторства сенаторів Грема і Блюменталю. Для його прийняття голосів вистачає, але потрібна остаточна згода

¹ Семеро проти Трампа. Чого Україні чекати від саміту G7 у Канаді. 15.06.2025.
<https://www.rbc.ua/rus/news/semero-proti-trampa-chogo-ukrayini-chekati-1749930077.html>

президента США. "Сподіваюся, що навіть якщо до того часу ще не буде остаточного рішення, мені вдасться хоча б зрозуміти, наскільки ми до нього наблизились", — заявив Зеленський 12 червня. У ситуації, коли Трамп демонструє дедалі менше інтересу до завершення війни в Україні, **Київ прагне зосередитися на двох основних напрямках.**

Першочерговим питанням для Києва залишається **збереження обміну розвідданими** зі Сполученими Штатами. За оцінками *Politico*, близько 80% усієї розвідінформації, якою користується Україна, надходить з-за кордону, переважно з США. Йдеться про дані радарного спостереження, супутникові знімки, а також попередження про загрози з повітря. У березні Вашингтон вже припиняв обмін даними на кілька днів, що одразу негативно позначилося на ситуації на фронті. У цьому контексті є й позитивні сигнали. Як пише *Foreign Policy*, навіть якщо адміністрація Трампа скоротить військову допомогу Україні, обмін розвідкою, ймовірно, залишиться. Цей формат підтримки не потребує значного фінансування, але дає США змогу впливати на хід війни без прямого залучення у бойові дії.²

Другий критичний аспект, який Зеленський планував обговорити з Трампом, **дозвіл на купівлю американської зброї**. Хоча Київ не має власних коштів на закупівлі, за ці угоди можуть заплатити європейські союзники. Наразі Україна ще користується озброєнням, яке було схвалено до постачання наприкінці президентства Джо Байдена. Останні партії мають надійти у другій половині липня. У майбутньому безоплатна передача зброї виглядає малоімовірною. Європа ж, попри поступове нарощування виробництва, поки не здатна повністю замінити США, особливо в контексті систем протиповітряної оборони. Міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус вже заявив про готовність Берліна закупити для України додаткові комплекси Patriot.

Окремою перевагою варіанту з платними поставками може бути апеляція до бізнес-орієнтованої логіки Трампа. Але і тут є перепони — насамперед його небажання конфронтувати з Путіним. До того ж, ситуація на Близькому Сході може змусити США перерозподілити свої оборонні ресурси на користь Ізраїлю. "У нас є конкретний пакет озброєнь, який ми хочемо придбати у США. Це питання можна вирішити лише на рівні президентів", — зазначив Володимир Зеленський напередодні саміту.

Очевидно, що нинішній саміт був для України та її європейських партнерів спробою змусити Трампа зайняти чіткішу позицію щодо агресії Росії. Попередня зустріч Зеленського і Трампа у Ватикані допомогла закрити сторінку минулих скандалів у відносинах. Нова зустріч може стати наступним кроком до конструктивнішої співпраці — принаймні на це розраховують у Києві. З огляду на непередбачуваність нового американського лідера, його ексцентричну поведінку та схильність до різких рішень, будь-які зустрічі з ним мають особливу вагу. Але цього разу йшлося не про двосторонній візит до Білого дому, а про переговори одразу з кількома лідерами країн — у новому для Трампа форматі. Особливе значення саміт мав і для України. **Вперше президент Володимир Зеленський був офіційно запрошений до участі у зустрічі G7**, а Білий дім погодив повноформатні переговори з Трампом тривалістю у 40 хвилин. Водночас низка очікувань, покладених на цей саміт, не справдилася — багато в чому через дії самого Трампа.

Головний підсумок: саміт засвідчив фактичну трансформацію "Великої сімки" на **"шістку плюс один"**. Трамп, залишаючись юридично частиною G7, по суті, вже не є її повноцінним учасником. Ані спроби домовитися, ані публічні демонстрації поваги з боку інших лідерів не змогли переконати його долучитися до спільної роботи та розділити спільні цінності групи. Це не лише стало ударом по результативності саміту

² "Велика шістка". Як Трамп зруйнував саміт G7 у Канаді та що буде з союзом держав Заходу. 18.06.2025. <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/06/18/7214038/>

в Канаді, а й показало глибшу проблему: без єдності семи країн, група втрачає спроможність приймати важливі колективні рішення. І хоча формально про "розпад" G7 ніхто не говорить, на ділі **ефективність цього формату під великим питанням**. Особливо показовим став демарш Трампа, який несподівано зірвав програму, покинув Канаду після менш ніж доби участі, а пізніше ще й дозволив собі публічні образи на адресу Емманюеля Макрона. Офіційно Білий дім пояснив це потребою терміново реагувати на ситуацію з Іраном, утім реальні мотиви, ймовірно, були іншими. Українське питання, зокрема, могло зіграти певну роль у рішенні Трампа, хоча й не визначальну. Отже, **саміт у Канаді виявився маркером серйозної кризи всередині G7** — як у її взаєминах із США, так і в здатності формулювати спільну позицію в умовах глобальних викликів.

Слід нагадати, що саміти G7 — це щорічні зустрічі лідерів провідних західних країн, які традиційно відбуваються на вихідних у державі, що головує цього року. Але інколи відбуваються винятки — наприклад, у 2014 році, коли Росію виключили з формату G8 після анексії Криму, й саміт терміново перенесли з Сочі до Брюсселя. Іншим винятком став 2020 рік, коли зустріч, організована адміністрацією Трампа, скасували через пандемію. Цьогоріч історія повторилася. Перший день пішов на двосторонні зустрічі та закриті перемовини європейських лідерів і канадського прем'єра без участі США. Зміст тих обговорень досі не розголошується.

Але справжній сюрприз стався вже наступного дня. Після кількох сесій у понеділок Білий дім несподівано повідомив, що Трамп перериває участь у саміті й залишає Канаду достроково. Він пояснив своє рішення "очевидними причинами" — мається на увазі загострення війни між Ізраїлем та Іраном. Прес-секретарка Білого дому Керолайн Левітт уточнила, що, мовляв, Сполучені Штати вже досягли багато чого на саміті, а далі слід зосередитися на Близькому Сході. Це рішення стало несподіванкою: на вівторок у Трампа були заплановані важливі зустрічі, включаючи 40-хвилинні переговори з Володимиром Зеленським. Цей діалог мав стати першою по-справжньому змістовною розмовою президентів України та США з моменту повернення Трампа до влади. Окрім цього, планувалася спільна сесія G7-Україна, а також окремі перемовини з низкою важливих партнерів: прем'єром Індії Нарендрою Моді, президенткою Мексики Клаудією Шейнбаум, прем'єром Австралії Ентоні Альбанезе. Усі ці контакти просто скасували. Клавдії Шейнбаум Трамп лише пообіцяв зателефонувати.

Цей крок не став повною несподіванкою для лідерів G7 — вони вже звикли до непередбачуваних вчинків американського президента. Водночас усі публічно намагалися зберегти обличчя та виправдати його. Президент Франції Емманюель Макрон, наприклад, заявив, що США нібито мають конкретну пропозицію, яка може зупинити ескалацію на Близькому Сході, й якщо їм це вдасться — "це буде дуже добре". Та замість вдячності за дипломатичну підтримку, Трамп відповів образами. У своєму дописі він заявив: **"Він (Макрон) поняття не має, чому я їду до Вашингтона. Це точно не через перемир'я. Чи навмисно, чи ні — але Емманюель завжди все розуміє неправильно!"** Такий епізод лише підкреслив розрив між США та рештою G7. Публічний демарш Трампа, зірвані перемовини, включно з українським треком, і відкриті образи на адресу партнерів ще більше зміцнили відчуття, що G7 все більше нагадує групу шести держав, які намагаються тримати спільну лінію, та одного учасника, що постійно виходить за її межі. У цьому випадку, варто визнати: Макрон, ймовірно, справді помилився. Білий дім жодного разу офіційно не згадував про плани досягти перемир'я, а динаміка подій свідчить радше про роздуми Вашингтона щодо можливого втручання у конфлікт на Близькому Сході, а не про пошук миру. Ба більше — дії Пентагону створюють враження підготовки до силового сценарію. Тож реакція Трампа на слова французького президента хоч і може виглядати як спростування, але

по формі вона була відверто грубою й невинуватою. Особливо з огляду на те, скільки неточностей і маніпуляцій пролунало з вуст самого Трампа — зокрема під час саміту.

Показовою стала його імпрровізована прес-конференція перед зустріччю з прем'єр-міністром Канади Марком Карні. Там Трамп запропонував свою альтернативну версію початку війни Росії проти України: на його думку, конфлікт розпочався через виключення РФ із G8 у 2014 році. Він неправдиво заявив, що до того часу G7 не існувала взагалі, тоді як насправді група працювала як "сімка" впродовж десятиліть — з 1970-х до середини 1990-х, і лише згодом до неї приєдналася Росія. Далі було ще абсурдніше: Трамп звинуватив у виключенні РФ із G8 Джастіна Трюдо, мовляв, той переконав "ще одного-двох людей", зокрема Обаму, "і Путіна викинули". Він повторив цю тезу кілька разів, додаючи, що "без цього не було б війни". Утім, факти прості: Росію виключили після окупації Криму, а Трюдо став прем'єр-міністром лише у 2015 році. У 2014-му він був лідером опозиції й жодного впливу на рішення G7 не мав.

Очевидно, що йдеться або про навмисну маніпуляцію, або про ігнорування базових фактів. Та незалежно від причини, такі заяви — з вуст президента США на міжнародній арені — виглядають серйозним дипломатичним провалом. Утім, Карні вирішив не виправляти співрозмовника, ймовірно, щоби не загострювати і без того напружений момент. У контексті відомої антипатії Трампа до Трюдо така помилка також могла бути елементом політичної гри, а не випадковістю.

Загалом, упродовж саміту його учасники — включно з господарем Карні — намагалися створити для Трампа максимально зручні умови, уникаючи відкритої конфронтації та погоджуючись на поступки. Сам Карні публічно підкреслював роль США, заявивши: *"G7 – це ніщо без лідерства Америки"*, — вітаючи Трампа перед зустріччю. Це відображалось і в ухваленні рішень: наприклад, фінальний документ щодо ситуації на Близькому Сході було переписано з урахуванням побажань США — навіть попри сумніви, чи відповідає він позиції Європейського Союзу. Проте, всі ці спроби загладити кути виявилися марними. Попри демонстративну поступливість партнерів, Трамп все одно достроково залишив саміт, вкотре поставивши під сумнів здатність "сімки" діяти як згуртований політичний клуб.

Підбиваючи підсумки, можна впевнено сказати: нічого справді надзвичайного у США не сталося, що могло б виправдати поспішне повернення Дональда Трампа до Вашингтона. А ситуація на Близькому Сході за цей час принципово не змінилася. Це не перший випадок, коли президент США влаштовує подібні демарші під час міжнародних зустрічей. Повертаючись до 2018 році — тоді Трамп також несподівано поїхав раніше, не підписавши підсумковий документ, а вже за кілька днів провів зустріч з Кім Чен Ином. Та розмова не принесла жодного прориву, проте тоді, на відміну від нинішньої ситуації, лідери "сімки" не намагалися йому догодити, а розбіжності у позиціях були значно відвертішими. Того ж року Трамп погрожував достроково залишити саміт НАТО, а у 2019-му — таки поїхав із зустрічі в Лондоні передчасно. Сьогодні ж європейські лідери намагаються уникати конфліктів з американським президентом, проте це не змінює його непередбачуваної поведінки. Прикладом цього є і церемонія прощання з Папою Римським, де Трамп скасував усі заплановані двосторонні переговори, зокрема можливу другу зустріч із Зеленським.

Причини таких рішень, вірогідно, глибші, ніж просто особисті антипатії чи незгода з окремими темами. Західні лідери чужі для Трампа не лише політично, а й ментально. Його мало цікавить багатостороння дипломатія і ціннісний фундамент західного світу. Значно комфортніше йому вести діалог із автократами — там простіше, конкретніше, без складних принципів і моралі. Ситуація ускладнюється ще й тим, що Зеленський для Трампа — постать, із якою пов'язана низка невдач, зокрема провал

обіцянки завершити війну в Україні "за добу". *Враховуючи, що другий день саміту мав бути присвячений Україні, інтерес до продовження участі в саміті у Трампа був мінімальний.*

Сьогодні G7 переживає, мабуть, найбільшу трансформацію з моменту свого створення. Залишившись без єдності, ця група фактично втратила спроможність до ухвалення рішень. Решта членів не готові просувати ключові ініціативи без участі США — зокрема *через це не було знижено цінову стелю на російську нафту*, навіть попри символізм і очевидну необхідність цього кроку.

США ж, уособлені у постаті Трампа, відмовилися від колективної відповідальності. Президент заявив, що спершу хоче побачити дії європейців, а вже потім — подумає, чи варто до них долучатися. Це стало яскравим прикладом, як саме нині функціонує (чи радше — не функціонує) G7. Саміт у Канаді так і не зміг ухвалити спільної резолюції щодо України — навіть декларативної. Вперше в історії зустріч лідерів G7 завершилася без спільного комюніке. Натомість було опубліковано сім окремих заяв — переважно на теми, що важливі саме для США: Іран, міжнародні репресії, штучний інтелект, міграція, пожежі, критичні мінерали тощо. Жодне з цих рішень не згадує ні Україну, ні Росію. Для порівняння, у комюніке 2024 року Україна згадувалася понад півсотні разів.

Формально G7 залишається — де-факто ж вона перетворилася на "G6+1". І нова роль США у цьому форматі — не лідера, а ізоляціоніста, який впливає на всіх, але не готовий відповідати за спільне. Сьогоднішні саміти G7 дедалі більше нагадують дипломатичні "ярмарки" — можливість для лідерів провести двосторонні переговори, обговорити окремі угоди чи торговельні питання, як це зробив Трамп із Британією чи Канадою. Але стратегічна функція — бути голосом колективного Заходу — втрачена. І саме ця трансформація — головний результат канадського саміту. Не достроковий від'їзд Трампа, не провал перемовин по Україні, а розмиття самого сенсу існування G7 у її класичному вигляді.

Лідер ультраправих Нідерландів оголосив про вихід з урядової коаліції

03.06.2025

Очільник ультраправої Партії свободи Нідерландів (PVV) Герт Вилдерс оголосив, що виводить з керівної коаліції свою політсилу.

Він пояснив, що пішов на такий крок, оскільки коаліційні партнери не погодились з його планом щодо стримування міграції.

Європейська правда

У Польщі в антиукраїнській партії "Конфедерація" фіксують найбільший приріст підтримки

10.06.2025

За результатами останнього опитування від IBRiS, "Конфедерацію" готові підтримати 20,7% виборців, що на 3,6 пункти більше, ніж у березні.

Керівна "Громадянська коаліція" залишається на першому місці у рейтингу виборчих симпатій (32,3%) з невеликим відривом від опозиційної "Право і справедливість" (28,3%).

Європейська правда

Роберт Фіцо висловив підтримку членству України в ЄС

16.06.2025

"Словацький уряд бажає Україні європейського розвитку, якщо Україна хоче вступити до ЄС, це її суверенне рішення, і ми підтримуємо це рішення", – сказав прем'єр Словаччини, додавши, що Україна повинна виконати умови для вступу до Союзу.

Членство України в ЄС, як повідомляється на сайті уряду Словаччини, "принесе значно більше можливостей, ніж негативу".

Європейська правда

Сейм Латвії схвалив заяву про якнайшвидше запрошення України в НАТО

20.06.2025

Напередодні саміту Північноатлантичного альянсу в Гаазі, який відбудеться 24-25 червня, Сейм Латвії затвердив заяву на підтримку якнайшвидшого запрошення України до НАТО.

У документі йдеться, що запрошення України не означатиме негайного вступу, але дасть політично і морально значущий сигнал про чіткий шлях до Альянсу. Латвія закликає союзників просувати цей процес і підкреслити це на саміті в Гаазі.

Європейська правда

Мерц, Макрон і Стармер застерegli Іран після ударів США

23.06.2025

Лідери Німеччини, Франції та Великої Британії в неділю закликали Іран не вживати жодних дій, які могли б ще більше дестабілізувати ситуацію в регіоні після ударів США по іранських ядерних об'єктах.

“Наша мета залишається незмінною – не допустити Іран до отримання ядерної зброї. Ми закликаємо Іран взяти участь у переговорах, що призведуть до угоди, яка вирішить усі питання, пов'язані з його ядерною програмою,”– заявили Фрідріх Мерц, Емманюель Макрон та Кір Стармер у спільній заяві.

Вони підкреслили, що готові сприяти досягненню цієї мети у координації з усіма сторонами.

Європейська правда

Мерц пояснив, чому не хоче говорити з Путіним

28.06.2025

Канцлер Німеччини Фрідріх Мерц розповів, що наразі не планує телефонних розмов з господарем Кремля Путіним, зазначивши, що подібні контакти у минулому не призводили до деескалації ситуації в Україні.

У цьому контексті Мерц згадав візит угорського прем'єра Віктора Орбана до Путіна у липні 2024 року та телефонну розмову колишнього канцлера Німеччини Олафа Шольца з російським правителем.

Європейська правда

У партії Орбана обурилися "атаками" у статтях "Європейської правди"

30.06.2025

Комунікаційний директор партії угорського прем'єра "Фідес" Тамаш Менцер заявив про "атаку" проти організованого угорською владою опитування громадян щодо вступу України у ЄС у матеріалах "Європейської правди".

Він назвав редактора ЄП "улюбленим журналістом Зеленського" та заявив, що він умисно підігрує твердженням опозиційної партії "Тиса" про те, що результати "референдуму" Орбана не є об'єктивними і не відображають реальної думки угорського суспільства.

А ще Менцер процитував як слова Сергія Сидоренка, що в Україні хочуть зміни влади в Угорщині, оскільки "Тиса" і її лідер Петер Мадяр підтримали би членство України в ЄС.

Європейська правда

Зовнішня та безпекова політика України

■ АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ: Чи варто в котрий раз вірити черговому саміту НАТО в Гаазі

Фото: AP

Саміт НАТО в Гаазі відбувся 24–25 червня 2025 року у World Forum. Це був перший саміт у Нідерландах та перший під головуванням нового генерального секретаря Марка Рютте. У центрі уваги були питання збільшення оборонних витрат, оцінка загроз від Росії та підтвердження підтримки України. На тлі глобальної нестабільності учасники зосередилися на зміцненні єдності, формулюванні спільної позиції щодо Росії та підтвердженні довгострокових зобов'язань перед Україною. Зустріч продемонструвала здатність НАТО до політичної консолідації навіть в умовах зміни лідерства у ключових державах.

Протягом кількох днів у місті панувала атмосфера, що виходила за межі стандартної міжнародної зустрічі: складні переговори, ризик загострення та спроби зберегти єдність Північноатлантичного альянсу. Підсумком зустрічі став короткий документ із п'яти пунктів, основна увага в якому приділена зростанню оборонних витрат з боку європейських союзників і Канади. Водночас задекларовано незмінність курсу НАТО щодо України. Такий сигнал став неочікуваним навіть для частини аналітичного середовища, яке останнім часом акцентувало на зростанні внутрішніх розбіжностей у межах Альянсу. Навіть держави, що раніше займали критичну позицію щодо підтримки України — зокрема Угорщина — цього разу не заперечували проти згаданих формулювань. На думку дипломатичних джерел, визначальним фактором стала позиція Вашингтона: відсутність опору з боку американського президента дала чіткий сигнал — наразі не час для публічних заперечень. Це стало ключовим чинником, що дозволив уникнути конфлікту з Будапештом.

Крім того, генеральний секретар НАТО підтвердив відкритість шляху України до членства. Хоча подібна заява не є проривною, її наявність свідчить про відсутність намірів переглядати політичну рамку партнерства, попри зміну політичного контексту. Саміт у Гаазі став індикатором того, що Сполучені Штати наразі не планують згорнути підтримку України. Для союзників це створює передумови для збереження координації

та єдності, не очікуючи на зміну зовнішньополітичного курсу Вашингтона. Втім, наскільки тривалою буде така стабільність — питання відкрите. Нинішня консолідація створює Києву вікно можливостей для збереження досягнутого рівня взаємодії.³

Організаційні аспекти саміту також мали свій політичний вимір: ніч у королівському палаці, протокольна участь королівської родини Нідерландів, адаптація графіка до побажань американського президента, а також значна кількість публічних жестів, які викликали резонанс у західних ЗМІ. Дональд Трамп надав цим моментам додаткового розголосу, зокрема, оприлюднивши особистого листа від генерального секретаря НАТО Марка Рютте, що містив схвальну оцінку його ролі. У відповідь Рютте подякував та навіть публічно назвав Трампа "татом", що привернуло увагу оглядачів.

Водночас у політичних колах така риторика не викликала подиву: учасники саміту відзначають, що вона відображала реальну атмосферу зустрічі. Один із делегатів у коментарі "*Європейській правді*" зазначив: "Щоб зрозуміти загальний настрій, достатньо прочитати лист Рютте — він говорить сам за себе".

Цей підхід, як вважають в Альянсі, виявився ефективним. Американська делегація оцінила саміт позитивно, що було помітно під час підсумкової пресконференції Трампа. Відбулася також його зустріч із президентом України. Володимир Зеленський зважив на контекст, з'явившись на заході у стриманому чорному вбранні, що мало більш формальний вигляд, ніж зазвичай. Основні ж домовленості щодо України були досягнуті ще до початку саміту. **Україна як пріоритет, Росія як довгострокова загроза.**

Хоча фінальний документ саміту є коротким, він містить принципові сигнали. Замість широкого переліку тем Альянс зосередився на одному пріоритеті — зростанні оборонних витрат, що є внутрішнім питанням країн-членів. Однак **у тексті згадуються дві країни поза НАТО — Росія й Україна.** Сполучені Штати спочатку ініціювали також включення згадки про Китай, однак союзники вирішили обмежити документ лише європейським контекстом, аби уникнути додаткової конфронтації. Формулювання щодо Росії є чітким: вона названа головною довгостроковою загрозою для євроатлантичної безпеки. Таке визначення застосовувалося й раніше, але цього разу принципово було його підтвердження новою американською адміністрацією. Питання України знайшло своє відображення у фінальному документі завдяки скоординованим зусиллям низки союзників. Було доведено, що зростання витрат на оборону стосується також допомоги Україні, яка стримує російську агресію. США, попри початкові застереження, погодилися з цим підходом. Документ передбачає можливість включення витрат на підтримку Збройних сил України до національних оборонних бюджетів країн-членів НАТО. Це важливо з двох причин: **по-перше**, деяким державам із меншими арміями — наприклад, Люксембургу або Бельгії — легше буде досягти визначених показників; **по-друге**, такий підхід визнає внесок України в забезпечення євроатлантичної безпеки. У тексті чітко зазначено: "Союзники підтверджують незмінність своїх суверенних зобов'язань надавати підтримку Україні, безпека якої є внеском у нашу спільну безпеку, і з цією метою включатимуть свої прямі пожертви на оборону України та внески в її оборонну промисловість до підрахунку національних витрат на оборону". Це — новий етап у відносинах НАТО з Україною, який можна вважати **стратегічним досягненням**.

Ще до початку саміту аналітики "*Європейської правди*" звертали увагу на те, що короткий і сфокусований формат резолюції — оптимальний для Києва. Відсутність прямої згадки про членство не є негативом, оскільки дозволяє зберегти чинні політичні

³ Саміт НАТО на користь України: як вдалося подолати опір Орбана і Трампа. 25.06.2025.
<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/06/25/7214589>

та юридичні гарантії. На тлі попередніх заяв Трампа та його оточення щодо можливих поступок Кремлю, українська стратегія вираженої стриманості виявилася доцільною.

Упродовж останніх тижнів риторика Вашингтона зазнала змін. Білий дім поки не підтримує ідею негайного вступу України до Альянсу, однак публічні заяви перестали бути критичними. Проте, у понеділок Рютте оголосив, що після зустрічі з Трампом курс України до НАТО залишиться незворотнім. Іншими словами, ще до публічного обговорення на саміті він підтвердив: підтримка курсу на членство не буде переглянута, навіть попри відсутність згадки про це у фінальній декларації. А вже наступного дня, у вівторок, Рютте пішов далі — заявив, що ухвалене рішення є частиною процесу наближення України до НАТО. Саме це й пояснює, чому інші держави-члени Альянсу, які традиційно були критичні до України, цього разу не блокували рішення. Перш за все, йдеться про Угорщину. Кабінет Віктора Орбана давно й послідовно виступає проти інтеграції України як у ЄС, так і в НАТО. Це стало частиною його електоральної стратегії — відповідні заяви лунають регулярно, і кожна з них укріплює його позиції перед виборами.

Чому ж угорський уряд, попри публічну позицію, не перешкоджав ухваленню документа, який прямо суперечить їхнім власним заявам? Відповідь тут очевидна: ключову роль відіграв Дональд Трамп. Політична залежність керівництва Угорщини від позиції Вашингтона — особливо у контексті персональних стосунків з Трампом — добре відома й задокументована. Це підтверджували численні публікації "Європейської правди" ще за часів першої каденції Трампа, і зараз ця тема продовжує залишатися актуальною. Внутрішня політична ситуація в Угорщині нині менш стабільна, тому для Орбана як ніколи важливо зберегти підтримку США, а особливо особисті симпатії Трампа. Саміт у Гаазі чітко засвідчив: *угорський лідер не готовий йти проти позицій американського президента, навіть якщо це стосується питань, які раніше вважалися принциповими*, зокрема євроатлантичних перспектив України.

Завершився саміт у Гаазі засіданням Північноатлантичної ради на рівні глав держав і урядів, яке тривало дві з половиною години. Після цього відбулася прес-конференція генерального секретаря НАТО Марка Рютте, а також низка заяв для медіа за участі президента України Володимира Зеленського. Ці події формально закрили саміт, який, за оцінками ЗМІ, став не лише одним із найкоротших, а й найдорожчих в історії Альянсу: організація обійшлася у 183,4 мільйони євро — це приблизно понад мільйон євро за кожну хвилину заходу. Така **висока вартість була зумовлена особливим форматом, підлаштованим під характер участі Дональда Трампа**. Через це організатори НАТО значно скоротили програму саміту, обмежили обсяг фінального документа до однієї сторінки та максимально індивідуалізували протокол для американського президента, аби той не пішов раніше. Усі союзники чекали від Трампа підтвердження прихильності США до статті 5 Вашингтонського договору про колективну оборону. Особливо це питання набуло гостроти на фоні попереджень європейських розвідок та заяв генерального секретаря НАТО про можливий початок нової військової кампанії Москви проти Альянсу у найближчі 3–5 років. Проте, ще перебуваючи у повітрі на борту Air Force One, Трамп заявив: «Існує багато трактувань статті 5. Ви ж розумієте це, правда?». Київ натомість очікував не тільки зустрічі з Зеленським (яку Трамп підтвердив), а й схвалення продажу озброєння Україні — саме це Зеленський намагався домогтися на саміті G7 у Канаді, однак тоді зустріч не відбулася.

Окрім питання України, союзники обговорювали й інші виклики, що стосуються безпеки на східному фланзі. Прем'єр-міністр Нідерландів Дік Скоф, відкриваючи NATO Public Forum, заявив: «Цей саміт — не лише про гроші», хоча в реальності

фінансові питання та роль Трампа домінували на порядку денному. Американський президент самостійно опублікував у соцмережі *Truth Social* переписку з Марком Рютте, у якій генеральний секретар хвалив його за «сміливі дії в Ірані» та «нові успіхи в Альянсі». У відповідь Рютте зазначив: «Це прорив. Нам вдалося домогтися 5%. Дональде, ти досяг того, чого не змогли зробити десятки попередніх президентів». Трамп іронічно зауважив, що саміт у НАТО буде значно спокійнішим за події в Ізраїлі та Ірані, і натякнув, що, можливо, залишився б у Гаазі довше, якби отримав більше особистісних похвал.⁴

Однак головною дипломатичною перемогою Трампа стало встановлення нового стандарту оборонних витрат — 5% ВВП. Формально цей показник не є обов'язковим для всіх, оскільки він подається як загальна мета союзників, а не індивідуальних країн. США і Іспанія мають винятки з цього правила. Водночас дев'ять держав, серед яких Бельгія, Канада, Італія, Чорногорія, Хорватія, досі не виконують навіть зобов'язання 2014 року — витратити не менше 2% ВВП на оборону.

Очікувалося, що у фінальному документі будуть згадані як Росія, так і Китай як ключові загрози, але через побоювання щодо загострення конфронтації з КНР союзники зупинилися лише на Росії, визнавши її головною довгостроковою загрозою євроатлантичній безпеці, **але не агресором**. Важливо, що це формулювання підтримала адміністрація Трампа.

Щодо України, її згадка у декларації збереглася завдяки спільним зусиллям партнерів. Альянс визнав, що підтримка українських Збройних сил може бути врахована в оборонних бюджетах союзників, що вигідно для країн з малими арміями, як-от Люксембург і Бельгія, оскільки допомагає формально досягати мети у 5%. У документі чітко зазначено: «Союзники підтверджують незмінність своїх суверенних зобов'язань щодо надання підтримки Україні, безпека якої є внеском до нашої безпеки». **Україна ж залишилась на узбіччі цього саміту з невизначеною перспективою. Питання членства України в НАТО фактично зникло з порядку денного.** У 2023–2024 роках тема активно обговорювалася, але на цьому саміті її не згадували ані в документах, ані у виступах. Президент України брав участь лише в офіційних заходах та вечорах у рамках саміту. Навіть спільний брифінг із Рютте, Коштою і фон дер Ляєн не містив жодних згадок про вступ України.

⁴ Задовольнити Трампа: чотири головні проблеми саміту НАТО в Гаазі, які вплинуть на Україну. 25.06.2025. <https://tsn.ua/ukrayina/zadovolnyty-trampa-chotyry-holovni-problemy-samitu-nato-v-haazi-iaki-vplynut-na-ukrayinu-2856599.html>

Україна-Гана

Україна і Гана домовилися про розбудову співробітництва у сфері кібербезпеки, цифровізації та інформаційних технологій

04.06.2025

Заступник міністра закордонних справ України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Антон Демьохін провів онлайн-зустріч з міністром комунікацій, інформаційних технологій та інновацій Республіки Гана Самюелем Нарті Джорджем.

У рамках зустрічі співрозмовники підтвердили взаємну зацікавленість у розширенні двосторонньої взаємодії між Україною і Ганою та окреслили пріоритетні напрями співпраці у сферах цифровізації, цифрових трансформацій, інновацій, кібербезпеки і боротьби з кіберзлочинністю. Сторони домовилися предметно опрацювати актуальні треки для розвитку співробітництва між нашими країнами із залученням профільних державних установ.

«Зростаюча динаміка українсько-ганського політичного діалогу на найвищому рівні та на рівні міністрів закордонних справ, чітко демонструє взаємну зацікавленість України і Гани у розбудові широкої двосторонньої співпраці. Цифровий порядок денний Гани - своєчасний крок, на шляху до глобальної цифрової економіки. Переконані, що український досвід сприятиме реалізації ініціатив, включених до цього порядку денного», - наголосив заступник міністра закордонних справ України.

Антон Демьохін поінформував міністра комунікацій, інформаційних технологій та інновацій Республіки Гана щодо українського досвіду цифровізації та цифрових трансформацій, розвитку інновацій та нарощування кіберпотенціалу.

Самюель Нарті Джордж висловив зацікавленість ганської сторони у вивченні досвіду України з кібербезпеки, використання технологій штучного інтелекту у роботі органів державної влади та в промисловості, започаткування інституту CDTO та підвищення рівня цифрової грамотності населення.

Заступник міністра закордонних справ України також розповів про ініціативи, створені для презентації потенціалу ІТ-ринку України і сприяння встановленню бізнес-контактів з провідними українськими технологічними компаніями, зокрема про платформу Code-UA.

Антон Демьохін підкреслив зацікавленість українських ІТ-підприємств у налагодженні взаємовигідного співробітництва як з приватним, так і з державним секторами Гани. У цьому контексті сторони погодилися щодо доцільності організації спільного українсько-ганського ІТ-форуму.

Під час зустрічі заступник міністра подякував своєму колезі за принципову позицію та участь Республіки Гана у міжнародних зусиллях, спрямованих на встановлення справедливого і сталого миру в Україні.

Перемовини відбулися у продовження двостороннього діалогу, започаткованого на полях Другої Глобальної конференції з нарощування кіберспроможностей, яка відбулася 13-14 травня у Женеві. У переговорах також взяли участь представники Міністерства цифрової трансформації України і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

МЗС України

Україна-Румунія

Андрій Сибіга провів зустріч з міністром закордонних справ Румунії Емілем Хурезяну

11.06.2025

Міністр закордонних справ України Андрій Сибіга: "Радий вітати міністра закордонних справ Румунії Еміля Хурезяну в Одесі на полях Саміту Україна - Південно-Східна Європа.

Ми обговорили майбутні двосторонні контакти, ключові виміри нашого стратегічного партнерства, а також співпрацю в рамках Організації із заборони хімічної зброї.

Непохитна підтримка України з боку Румунії є важливим внеском у відновлення справедливого і тривалого миру в нашому регіоні."

МЗС України

Україна-Канада

Андрій Сибіга провів зустріч з міністеркою закордонних справ Канади Анітою Ананд

17.06.2025

Міністр закордонних справ України Андрій Сибіга: "Був радий зустрітися з Анітою Ананд на початку візиту Президента Володимира Зеленського до Канади на саміт Групи Семи.

Подякував канадській колезі за запрошення на саміт і наголосив на важливості посилення санкцій проти Росії. Встановлення граничної ціни на нафту є критично важливим для того, щоб позбавити Москву ресурсів для фінансування війни.

Я подякував Канаді за її важливу роль і лідерство в Коаліції за повернення українських дітей. Обговорили її наступні зусилля.

Ми також зосередилися на двосторонньому співробітництві, подальшій допомозі з боку Канади та мирних зусиллях.

Я вдячний Канаді за її гостинність та непохитну підтримку України."

МЗС України

Україна-Латвія

Андрій Сибіга провів телефонні переговори з міністеркою закордонних справ Латвії Байбою Браже

20.06.2025

Міністр закордонних справ Андрій Сибіга: "Мав плідну розмову з моєю латвійською колегою і другом Байбою Браже.

Я особисто привітав її з нещодавнім обранням Латвії непостійним членом Ради Безпеки ООН на 2026-2027 роки.

Це визнання принципової зовнішньої політики Латвії та особистого лідерства моєї колеги у відновленні поваги до Статуту ООН та міжнародного права.

Домовилися про поглиблення співпраці в рамках ООН і скоординували спільні зусилля напередодні важливих міжнародних подій, включаючи майбутній саміт НАТО в Гаазі.

Я висловив вдячність Сейму Латвії за ухвалення вчора заяви із закликом до країн-членів НАТО активно просувати процес запрошення України.

Ми також зосередилися на посиленні тиску на Росію, аби вона погодилася на тривале і повне припинення вогню, забезпеченні пріоритетних оборонних потреб України та просуванні нашого вступу до ЄС, включаючи відкриття переговорних кластерів."

МЗС України

Україна-Польща

Андрій Сибіга провів зустріч з міністром закордонних справ Польщі Радославом Сікорським

24.06.2025

Міністр закордонних справ України Андрій Сибіга: "Радий був зустрітися з Радославом Сікорським і вкотре висловити вдячність від імені України Польщі та дружньому польському народу за підтримку. Ми обговорили кроки для посилення тиску на агресора, зміцнення нашої оборонної співпраці та просування України до ЄС і НАТО."

МЗС України

Джерело: Армія FM

■ Зміни на фронті

Зміни на фронті:

Тренд: *впершись в стійку оборону українських військ росіяни змінюють вектори головного наступу*

Найбільша активність ворога продовжує спостерігатися на Покровському напрямку. Сили оборони України стримують наступ окупантів, відбиваючи до а 50 атак за добу.

Перший вектор це північ від Новопавлівського напрямку. Це спроби росіян вийти на адміністративний кордон Дніпропетровської та Донецької області, який є продовженням Новопавлівського напрямку. А другий вектор — це, рух російських військ на схід від Покровська та їх вихід за трасу Покровськ-Костянтинівка і спроба просуватися далі, у бік Костянтинівки, на північ. І це теж є доволі загрозливим. Це теж є інтенсивним та гарячим напрямком і одним з ключових планів росіян на цю літню кампанію — вийти просто на оперативний простір, щоб створювати загрозу або Покровськ-Мирноградській агломерації, або місту Костянтинівка"⁵

⁵ Віктор Трегубов. На Покровському напрямку активний тиск ворога є в двох частинах. <https://v-variant.com.ua/rosiiany-tysnut-na-pokrovskomu-napriamku-i-mozhut-prorvatysia-na-dnipropetrovshchynu-poklavshy-svoi-boiezdatni-pidrozdiy/01/07/2025>.

На Північно-Слобожанському і Курському напрямках боєз'їткнення між українськими та російськими силами триває безперервно. Авіація загарбників постійно наносить удари, скидаючи керовані авіабомби.

На Південно-Слобожанському напрямку ворог продовжує наступ в районах Вовчанська, Зеленого, Амбарного та у бік Кутківки, боєз'їткнення тривають.

На Куп'янському напрямку російські окупанти атакують в районі Голубівки, отримують відсіч.

На Лиманському напрямку загарбницька армія наступає на позиції українців у районах населених пунктів Новий Мир, Рідкодуб, Зелена Долина, Торське та в Серебрянському лісі, а також у бік Серебрянки й Ольгівки. Боєз'їткнення досі тривають.

На Краматорському напрямку ворог намагається просуватися вперед у районах Маркового, Предтечиного і Білої Гори. Підрозділи Сил оборони утримують позиції.

На Торецькому напрямку ворог намагається вклинитися в нашу оборону в районі Диліївки. Українські захисники відбивають численні атаки.

На Покровському напрямку російські окупанти намагаються потіснити наших воїнів із займаних позицій у районах населених пунктів Попів Яр, Разіне, Мироліубівка, Новоекономічне, Лісівка, Шевченко, Новоукраїнка, Звірове, Удачне, Новосергіївка, Котлярівка, Горіхове та Олексіївка. Сили оборони стримують натиск.

На Новопавлівському напрямку українські захисники зупинили штурмових дій ворожих військ. Противник невеликими піхотними групами і легкою технікою намагався просуватися в районах населених пунктів Піддубне, Федорівка, Воскресенка, Шевченко, Новосілка, Вільне Поле та Новопіль.

На Гуляйпільському напрямку точиться бій в районі Малинівки, ще українські захисники одну за іншою атакують противника.

На Оріхівському напрямку українські підрозділи відбивають ворожі атаки, в районі Кам'янського та у бік Малої Токмачки. Авіація агресора завдає ударів некерованими авіаційними ракетами по Приморському.

■ **Військова допомога**

Португалія виділила 21,45 мільйона євро на підтримку України, зокрема на підготовку українських пілотів F-16 та надання супутникових розвідданих. Частина цієї суми, 954 тисячі євро, буде спрямована безпосередньо на підготовку українських пілотів винищувачів F-16 у межах міжнародної F-16 Air Force Capability Coalition, що функціонує під егідою Ukraine Defence Contact Group (UDCG) та відповідає за розвиток українських авіаційних спроможностей. Окремо Португалія виділить 20,5 мільйона євро на надання українським Силам оборони супутникових розвідданих. Йдеться зокрема про оптичні супутникові знімки та дані з радарів із синтезованою апертурою (SAR). Варто зазначити, що раніше Португалія та Україна уклали двосторонню безпекову угоду, яка передбачає співпрацю у сферах військової підготовки, передачі озброєння, розвідки, технічної допомоги та протидії ворожій пропаганді. Португалія вже передала Україні значну кількість озброєння, серед якого танки Leopard 2A6, гелікоптери SA-330 Puma та Ка-32, бронетранспортери M113, міномети, артилерійські

системи. Також країна бере участь у європейських програмах із виробництва боєприпасів і безпілотників⁶.

Німеччина. Україна прагне отримати від Німеччини чотири зенітно-ракетні комплекси IRIS-T, а також боєприпаси до них: 1500 ракет для комплексу середньої дальності IRIS-T SLM та 500 – для систем малої дальності IRIS-T SLS. Також Київ потребує 200 тисяч зенітних снарядів калібру 40 міліметрів, які використовуються для знищення ворожих дронів. Україна також запросила 1000 машин з протимінним захистом, 200 гусеничних бронемашин різного призначення, 30 інженерних машин для розмінування та 20 – 30 важких броньованих інженерних машин WiSENT. Також у списку – 200 позашляховиків для потреб спецпідрозділів, 1000 GPS-глушників для перехоплення ворожих безпілотників, а також 200 мобільних радарів для наземного моніторингу й виявлення цілей. Уряд ФРН має як технічні, так і фінансові можливості для задоволення запиту: оборонний бюджет на підтримку України у 2025 році зріс до 8,3 мільярда євро, що на 1,2 мільярда більше, ніж торік⁷.

■ *Росія: внутрішні та зовнішні виклики*

Тренд: Як вплине чергове перемир'я між Ізраїлем та Іраном на перебіг російсько-української війни

У вівторок, 24 червня, між Іраном та Ізраїлем набрало чинності перемир'я, яке вже має перші наслідки і викликає прогнози щодо подальшої ситуації в Україні. Про це повідомив політолог Вадим Денисенко.

Він описує нинішню ситуацію між Іраном та Ізраїлем як майже ідеальний пат: Ізраїль прагне змінити режим в Ірані, проте не має для цього змоги; США теоретично могли б вплинути, але не бажають цього робити; Іран прагне зберегти свій режим, але уникає активних бойових дій; Китай утримується від конфлікту і виступає проти масштабної війни; Росія хоче війни, але не може ефективно підтримувати її зброєю і водночас прагне уникнути конфронтації з Трампом. Тривалість цього перемир'я в основному залежить від Ізраїлю, оскільки інші гравці не зацікавлені в ескалації (Росію він до активних гравців не відносить). Він також підкреслює, що візит іранського міністра закордонних справ до Москви може бути використаний Трампом як сигнал посередництва, хоча Росія тут не має суттєвого впливу.⁸

Зіткнення ж між Ізраїлем та Іраном відволікає увагу від війни в Україні. Провідні міжнародні ЗМІ зосереджені на цьому конфлікті, особливо після ударів США по іранських ядерних об'єктах. Президент США Дональд Трамп, не зустрівшись із Зеленським, раніше покинув саміт G7, щоб слідкувати за подіями на Близькому Сході. Сенатор-республіканець Ліндсі Грем заявив, що «потужні санкції» проти Росії призупинені через війну між Ізраїлем і Іраном. Це лише кілька прикладів того, як новий етап конфлікту на Близькому Сході впливає на Україну. Водночас Росія також стикається з проблемами, оскільки один із її ключових партнерів воює.

⁶ Підготовка пілотів F-16 та розвіддані: Португалія виділила 21 мільйон євро на допомогу Україні https://24tv.ua/geopolitics/viyskova-dopomoga-portugaliya-vidilila-21-milyon-yevro-pidtrimku_n2863845

⁷ Яку зброю Україна могла просити у Німеччини: BILD опублікували таємний список. https://24tv.ua/geopolitics/viyskova-dopomoga-vid-nimechchini-shho-ukrayina-mogla-poprositi_n2864034

⁸ Перемир'я між Іраном та Ізраїлем: політолог оцінив наслідки для України. 24.06.2025. <https://tsn.ua/politika/peremyria-miz-iranom-ta-izrayilem-politolog-otsinyv-naslidky-dlia-ukrayiny-2855849.html>

Іран і Росія — стратегічні союзники, що офіційно закріплено договором 2025 року. Втім, допомога Ірану Росії у війні проти України почалася задовго до цього. Зокрема, у жовтні 2022 року Росія почала обстрілювати українську енергетику із застосуванням іранських ударних дронів Shahed. Іран спочатку продавав Росії готові дрони, а згодом передав технології для локалізації їх виробництва. Завод із виробництва Shahed було збудовано в особливій економічній зоні «Алабуга» в Татарстані, де працюють навіть студенти, зокрема з африканських країн. Відтоді кількість дронів, які Росія запускає по Україні, різко зросла: тепер їх сотні щодня. За даними ГУР, російське виробництво Shahed сягає близько 2700 одиниць на місяць, разом із імітаторами, які виснажують українську ППО. Нові моделі дронів мають власні бойові частини, навігаційні системи та засоби боротьби з радіоелектронною протидією. Точно сказати, наскільки Іран досі підтримує виробництво дронів у Росії, складно. Хоча у документах 2022 року йдеться про постачання комплектуючих іранського виробництва, більшість деталей у знищених дронах — китайського та західного походження. Незважаючи на ізраїльські удари по іранських військових об'єктах, це навряд чи суттєво вплине на виробництво дронів у Росії.

Поки що єдиною підтвердженою допомогою Ірану Росії залишаються дрони. Попри повідомлення ЗМІ про можливу передачу балістичних ракет, їх застосування проти України не зафіксоване. Однак через інтенсивні ізраїльські удари по іранських ракетних базах і заводах Іран змушений використовувати свої ракети для атак по Ізраїлю, іноді запускаючи сотні снарядів одночасно. Для порівняння, Росія за всю війну не випускала більше двадцяти балістичних ракет за раз.

Цей конфлікт впливає не лише на Росію, а й на Україну. Українська армія вже відчула це — у червні США перенаправили 20 тисяч ракет для ППО, які мали йти Україні, на посилення оборони Ізраїлю. Іран відповідає не лише балістичними ракетами, а й дронами Shahed, проте більшість із них ізраїльська ППО перехоплює. Втім, її можливості не безмежні: рівень збитих ракет знизився з 90% до 65%. Це змушує Ізраїль шукати додаткові ракети для ППО на тих же ринках, де Україна також шукає зброю.

Війна між Ізраїлем та Іраном має значний економічний вплив на ситуацію в Україні, адже будь-які конфлікти на Близькому Сході зачіпають ключовий ресурс регіону — нафтовий ринок, що є головним джерелом доходів для Росії. З початку червня ціни на нафту марки *Brent* зросли з 62 до 77 доларів за барель. Російська нафта *Urals* продається за нижчою ціною, але її вартість також залежить від світових тенденцій. У бюджеті Росії на 2025 рік закладено ціну 70 доларів за барель. Нафта *Brent* є легкою і малосірчистою, тоді як *Urals* важча і менш якісна, через що її складніше переробляти, що зумовлює нижчу ціну.

Іран, як і Росія, значною мірою залежить від експорту нафти, на який також накладені санкції. Важливою точкою іранської нафтової інфраструктури є острів Харк у Перській затоці — місце розташування терміналів, сховищ і заводів, звідки йде близько 90% експорту іранської нафти, що здебільшого постачається до Китаю. Наразі ізраїльська армія майже не зачіпає іранську нафтову індустрію, обмежуючись внутрішніми об'єктами. Водночас Іран має важіль впливу на світовий нафтовий ринок — можливість заблокувати Ормузьку протоку, через яку проходить близько 25% світового експорту нафти та третина скрапленого газу. Парламент Ірану вже підтримав таке рішення у відповідь на удари США, але остаточне рішення залежить від Вищої ради національної безпеки країни. Хоча блокування протоки ускладнить іранський експорт, удари Ізраїлю по острову Харк можуть зробити це фактично неможливим.

Якщо ізраїльська операція призведе до зміни влади в Ірані, це стане другою серйозною політичною втратою Росії на Близькому Сході за останні пів року — після падіння режиму Башара Асада в Сирії. Такий розвиток подій загрожуватиме Росії

ускладненням обходу західних санкцій, ускладненням транзиту нафти і газу через Іран, а також ризиками для спільних багатомільярдних проєктів у нафтовій та ядерній сферах. Крім того, це вдарить по іміджу Путіна, який позиціонує себе як посередника в переговорах з Іраном. Примітно, що навіть Дональд Трамп порадив йому спочатку розв'язати проблеми в Росії.

Станом на зараз немає чіткої відповіді, чи вступають Сполучені Штати у війну між Ізраїлем та Іраном. Військова операція Ізраїлю "Народ як лев", що почалась у ніч на 13 червня, має ту ж мету, що й адміністрація Трампа — **не допустити ядерного озброєння Ірану**. Водночас Вашингтон воліє, щоб це відбулося через переговори, а не військовим шляхом. Останні дії Трампа, зокрема прямі погрози аятолі Хаменеї та пересування американської військової техніки, свідчать, що США готуються до можливого розширення конфлікту, хоча поки не підтверджують намірів безпосередньо долучатися до бойових дій.

У США триває дилема між підтримкою Ізраїлю, особливо серед консерваторів, і прагненням Трампа уникнути нових закордонних воєн, що було ключовою тезою його політики. Тож **адміністрація тримає позицію стратегічної невизначеності, залишаючи простір і для дипломатії, і для ескалації**. Риторика Трампа у перші дні конфлікту коливалася від пропозицій "угоди" між Ізраїлем і Іраном, навіть із залученням Путіна, до жорстких погроз і натяків на можливі удари по Ірану. Попри заяву Білого дому про ухвалення рішення впродовж двох тижнів, це навряд чи змінить підхід, адже Трамп уникає кроків, які обмежують його свободу дій. Вже зараз конфлікт викликав внутрішні суперечності в адміністрації: президент відкидає позиції деяких посадовців, які не бачать загрози з боку Ірану, і певна частина керівництва, що виступає проти активного військового втручання, фактично відсторонена.

Водночас США передали Ізраїлю тисячі засобів протидії дронам, які раніше призначалися Україні, а також оголосили евакуацію громадян із регіону, що свідчить про підготовку до можливих ускладнень. Політичний тиск Ізраїлю та його прихильників у США може змусити Трампа розглянути обмежену військову операцію з метою знищення ядерного потенціалу Ірану, якщо вважатимуть, що це досяжно. Водночас США сподіваються, що після завданих Ізраїлем ударів Іран стане більш схильним до переговорів, хоча поки офіційних ознак такої готовності немає. США також намагаються використати вплив на Ізраїль, обіцяючи припинити удари, якщо Іран погодиться на умови. Найближчі дипломатичні переговори в Женеві за участі європейських країн також є частиною цієї стратегії, покликаної посилити тиск на Тегеран.

Що стосується України, то нинішня ескалація на Близькому Сході вже позначилась на американській підтримці, зокрема через перенаправлення військової допомоги та затримки з фінансуванням. Для адміністрації Трампа, що позиціонує себе як "миротворця", більше зовнішніх конфліктів ускладнюють концентрацію на Україні. ***У Білому домі вважають, що війну в Україні можна вирішити шляхом прямих переговорів без активного втручання США, що підтверджується і відкладенням зустрічей Трампа з Зеленським.*** В таких умовах **Україні доводиться більше покладатися на європейських союзників, які можуть впливати на американську адміністрацію**, і найближчою важливою подією для цього був саміт НАТО, де обговорювалися шляхи подальшої підтримки. При цьому термін, який Трамп дав Путіну для перевірки його готовності до миру, скоро добігає кінця, що **додає невизначеності у перспективі війни**.

Це дуже важливий і ґрунтовний погляд на нинішню ситуацію, адже позиція президента США справді відіграє ключову роль для України. Як зазначає експерт Микола Мурський, хоча американська система влади складніша, вплив саме Білого

дому і Трампа наразі надзвичайно сильний — це виклик не тільки для офіційного Києва, а й для проукраїнських сил у США.⁹ Законопроект Ліндсі Грема, який має рекордну підтримку в Сенаті, справді є важливим сигналом для Трампа і демонструє єдність Конгресу у питанні Росії. Водночас, як наголошується, механізм санкцій не є автоматичним і залежить від рішення президента, що створює велику невизначеність у його виконанні. Від того, чи погодяться законодавці змінити формулювання з «має» на «може», залежить, наскільки цей закон буде дієвим.

Водночас підтримка України серед американців, навіть серед виборців Трампа, залишається високою. Підкреслюється, що більшість американців хочуть продовження допомоги Україні, навіть серед республіканців. Проте зовнішня політика далеко не в топі пріоритетів для звичайних громадян США, що пояснює розрив між суспільною підтримкою і реальною політикою адміністрації. Важливо також, що для впливу на американську політику більш дієвими є не мітинги, а адвокація через місцеві ЗМІ, особисті зустрічі з конгресменами та регулярні дзвінки до їхніх приймалень — саме це фіксується і впливає на політиків. **Щодо пріоритетів, головним є отримання вже ухваленої зброї для України і робота над зміною позиції Трампа щодо України в НАТО.** Тут наголошується, що стратегічна робота — пояснення глибинних причин російської агресії, імперських мотивів Москви — була недостатньо активною раніше, і це треба виправляти. ***В цілому, незважаючи на складнощі, навіть за президента Трампа можна домогтися посилення підтримки України, хоч і це потребує наполегливої, продуманої адвокації й більшої уваги до стратегічних питань.***

⁹ Тиск на Трампа та "пекельне покарання" Росії: як українці можуть змінити політику США. 13.06.2025. <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/06/13/7213701/>